

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/9521. számú

törvényjavaslat

**az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról szóló 2004. évi
XXXIII. törvény módosításáról**

**Előadó: Hónig Péter
közlekedési, hírközlési
és energiaügyi miniszter**

Budapest, 2009. április

2009. évi ... törvény
az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról szóló 2004. évi
XXXIII. törvény módosításáról

1. §

Az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról szóló 2004. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: törvény) 1. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az autóbusszal, közforgalmú közlekedés keretében végzett menetrend szerinti belföldi és nemzetközi személyszállítás tekintetében e törvény a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel együttesen alkalmazandó.”

2. §

A törvény 2. §-a f) pontjának 2. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény alkalmazásában

f) belső szolgáltató:]

„2. a települési (fővárosi) önkormányzat többségi befolyása alatt álló olyan gazdasági társaság, amelynek tevékenységét a települési (fővárosi) önkormányzat irányítja, vagy”

3. §

A törvény a 3. §-át követően a következő 3/A. §-sal egészül ki:

„3/A. § (1) Az 1370/2007/EK rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében meghatározott összevont jelentést az önkormányzat, illetve a miniszter a felelősségi körébe tartozó közszolgáltatási tevékenységről a tárgyévet követő év május 31. napjáig készíti el. A jelentést az önkormányzat a honlapon vagy a megyei napilapban, a miniszter a minisztérium honlapján teszi közzé.

(2) Az 1370/2007/EK rendelet 8. cikke (2) bekezdésében előírt jelentéstételi kötelezettséget az autóbusszal végzett helyi közösségi közlekedés tekintetében az önkormányzatokért és a közlekedésért felelős miniszter együttesen, az autóbusszal végzett helyközi közösségi közlekedés tekintetében a közlekedésért felelős miniszter teljesíti.”

4. §

A törvény 6. §-ának (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Belföldi menetrend szerinti személyszállítással – a közforgalmú kötöttpályás közlekedést helyettesítő autóbuszjáratokkal végzett (15. §) és a kabotázs (16. §) személyszállítás kivételével – a szolgáltató kizárólag közszolgáltatási szerződés

keretében bízható meg. A közszolgáltatási szerződést, amennyiben az a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény alapján szolgáltatási koncesszióknak minősül, e törvény pályázatra vonatkozó szabályai szerint kell megkötni. A pályázat nyilvánosan, a verseny tisztaságát és átláthatóságát bárki számára biztosító módon zajlik. Külföldi székhelyű szolgáltató a pályázaton abban az esetben vehet részt, ha országában is biztosított a menetrend szerinti autóbusz-közlekedésben a nemzeti elbánás a külföldiek számára.

(2) A 1370/2007/EK rendelet 7. cikk (2) bekezdésében előírt előzetes tájékoztatási kötelezettség teljesítését követően a pályázati felhívást az ellátásért felelősnek legalább kettő országos napilapban, továbbá a Magyar Közlöny mellékletként megjelenő Hivatalos Értesítőben, az önkormányzatnak a Magyar Közlöny mellékletként megjelenő Hivatalos Értesítőben és a helyi napilapban is közzé kell tennie a pályázat benyújtási határidejét legalább 60 nappal megelőzően. A felhívásban tájékoztatást kell adni a pályázaton való részvétel és a pályázati kiírás beszerzési lehetőségének feltételeiről, az ajánlattétel határidejéről, az elbírálás módjáról és szempontjairól, az eredményhirdetés és a szerződéskötés legkésőbbi időpontjáról, a szolgáltatás megkezdésének határnapjáról, valamint a szerződés időtartamáról.”

5. §

(1) A törvény 8. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az ellátásért felelős pályázat nélkül, közvetlenül bízható meg szolgáltatót a szolgáltató által kezdeményezett, korábban nem biztosított közszolgáltatásra, ha az nem haladja meg a 1370/2007/EK rendelet 5. cikkének (4) bekezdésében szereplő értéket, vagy teljesítményt, valamint az valós utazási igények ésszerű kielégítését szolgálja, és nem jár együtt más szolgáltató közszolgáltatási szerződésben rögzített jogainak sérelmével vagy működőképességének veszélyeztetésével.”

(2) A törvény 8. §-ának (3) bekezdése a helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A (2) bekezdésben említett esetekben a megbízás a közszolgáltatási szerződés megkötésére vagy annak közös megegyezésen alapuló módosítására irányuló új eljárás lebonyolításához elegendő időtartamra, de legfeljebb 2 évre szólhat.”

(3) A törvény 8. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Az (1)-(2) bekezdésben foglalt eseteken túl a belső szolgáltató pályáztatás nélkül is megbízható a szolgáltatás elvégzésével (a továbbiakban: közvetlen odaítélés). A közvetlen odaítélés alapján szolgáltatást nyújtó belső szolgáltató a közszolgáltatási tevékenységét a 1370/2007/EK rendelet 5. cikk (2) bekezdésének a)-c) és e) pontjában meghatározott szabályok alapján, kizárólag az ellátásért felelős illetékességi területén végzi.”

(4) A törvény 8. §-a a következő új (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Az, akinek érdekében állt vagy áll a közszolgáltatási szerződés elnyerése és a 6-8. §-ában foglalt szabályok megszegésével kötött közszolgáltatási szerződés folytán sérelmet szenvedett vagy a sérelem bekövetkezésének reális veszélye fennáll, a pályázat eredményének kihirdetésétől, egyéb esetben a közszolgáltatási szerződés megkötésétől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül a szolgáltatás végzésének helye szerinti bíróságtól kérheti jogszabálysértés tényének megállapítását.”

6. §

(1) A törvény 9. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A közszolgáltatási szerződés megkötésére az önkormányzat nevében az önkormányzat képviselőtestületének (közgyűlésének) felhatalmazása alapján a polgármester, a Magyar Állam nevében a miniszter jogosult. Pénzügyi ellentételezésre vonatkozó kötelezettséget tartalmazó szerződést a miniszter az államháztartásért felelős miniszter előzetes egyetértésével írhat alá. A közszolgáltatási szerződés érvényességi idejére és esetleges meghosszabbításának feltételeire a 1370/2007/EK rendelet 4. cikk (3)-(4) bekezdésében meghatározott rendelkezések az irányadóak.”

(2) A törvény 9. §-a (2) bekezdésének bevezető szövege helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A szerződésnek – a 1370/2007/EK rendeletben meghatározottakon túl – tartalmaznia kell:”

(3) A törvény 9. §-a (2) bekezdése a következő *k*) ponttal egészül ki:

[(2) A szerződésnek – a 1370/2007/EK rendeletben meghatározottakon túl – tartalmaznia kell:]

„*k*) a 1370/2007/EK rendelet 4. cikkének (5) bekezdésében foglaltak bekövetkezése esetén a közszolgáltatási tevékenységhez kapcsolódó, a szolgáltató által alkalmazott munkavállalókat, illetve azok szerződéses jogait.”

7. §

A törvény 10. §-át megelőző alcím és 10-11. §-ai helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„Közszolgáltatási kötelezettség, közszolgáltatási ellentételezés

10. §

(1) Közszolgáltatási kötelezettségnek minősül minden, a 1370/2007/EK rendelet 2. cikkének e) pontjában meghatározott kötelezettség.

(2) Az ellátásért felelős közszolgáltatási kötelezettséget abban az esetben tarthat fenn vagy rendelhet el, ha

a) az adott közszolgáltatás biztosítását a köz érdeke megköveteli,

b) a közszolgáltatás gazdaságos ellátása más módon nem biztosítható, és

c) a szolgáltatónak kiegyenlíti a közszolgáltatási kötelezettségből eredő bevételekkel nem fedezett indokolt költségeit.

(3) A közszolgáltatási kötelezettségre vonatkozó döntést megelőzően az ellátásért felelős köteles megvizsgálni a közszolgáltatási feladat más közlekedési eszközzel, más szolgáltatóval vagy más üzemeltetési feltételekkel történő ellátásának lehetőségét, és az összességében legkedvezőbb megoldást választani. A döntésig, de legfeljebb egy évig a szolgáltatónak a közszolgáltatást változatlan feltételekkel biztosítania kell.

(4) Amennyiben a (3) bekezdés alapján az ellátásért felelős más szolgáltatót bíz meg, a szolgáltató adott feladattal összefüggő kizárólagos jogát közszolgáltatási szerződésének módosításával meg kell szüntetni.

11. §

(1) A szolgáltató a közszolgáltatási tevékenységgel összefüggő, bevételekkel nem fedezett, a közszolgáltatási kötelezettség miatt felmerült indokolt költségeinek, valamint a szokásos mértékű, ésszerű nyereség megtérítésére jogosult (a továbbiakban: ellentételezés).

(2) Ellentételezés esetén a közszolgáltatási kötelezettségből származó gazdasági hátrány számszerűsítésére, a szolgáltatót megillető pénzügyi ellentételezés mértékére és módjára az 1370/2007/EK rendelet előírásai vonatkoznak.

(3) Az ellentételezéssel kapcsolatos, a 9. § (2) bekezdésének g) pontjában meghatározottak részletes szabályait a 1370/2007/EK rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában foglaltaknak megfelelően kell a közszolgáltatási szerződésben meghatározni, hogy

a) az ellátásért felelős és a szolgáltató között megkötött közszolgáltatási szerződés egyértelműen rögzítse a szolgáltató közszolgáltatási feladatait, és

b) a szolgáltatót megillető ellentételezés számításának rendje előzetesen megszabott, objektív és átlátható módon meghatározott feltételekre épüljön, valamint

c) az ellentételezés mértéke nem haladhatja meg a szolgáltató közszolgáltatási feladatok teljesítésével együtt járó költségeinek és egy méltányos nyereségnek a díjbevétellel, fogyasztói árkiegészítéssel és egyéb kapcsolódó bevételekkel és támogatásokkal nem fedezett összegét.

(4) Amennyiben a szolgáltató nem pályázat útján került kiválasztásra, az ellentételezés számításánál költségként az azonos jellegű és színvonalú közszolgáltatási feladatokat ellátó, hatékonyan működő szolgáltatók átlagköltségeit kell figyelembe venni.

(5) A pályázat alapján kiválasztott szolgáltató esetében az ellentételezés a pályázati eljárás során kialakított, közszolgáltatási szerződésben rögzített összeg. A pályázat alapján kiválasztott, adott területen (területrészen, hálózaton, vonalcsoponton vagy vonalon) kizárólagos joggal bíró szolgáltató a közszolgáltatási szerződésben rögzített ellentételezés szabályain túlmenően, a közszolgáltatási kötelezettség miatt felmerült indokolt költségeinek megtérítését az (1)-(3) bekezdésekben foglalt szabályokra figyelemmel abban az esetben kezdeményezheti, ha számszerűen alátámasztva igazolja a körülményeknek a szerződés megkötését követő jelentős változását. A körülményeknek a szerződés megkötését követő

jelentős változásaként az utazási igények, vagy a gazdálkodási környezet tekintetében bekövetkező azon változások vehetőek figyelembe, amelyekkel a szerződés megkötésekor a szolgáltató a szerződés időtartamára vonatkozóan, az üzleti tevékenység szokásos kockázataként nem számolhatott.

(6) A pénzügyi ellentételezéssel járó közszolgáltatási szerződés vagy meghatározott közszolgáltatási kötelezettség esetén a szolgáltató köteles belső számvitelében elkülönített nyilvántartást vezetni az adott közszolgáltatási szerződéshez, illetőleg közszolgáltatási kötelezettséghez kapcsolódó eszközökről és forrásokról, bevételekről és ráfordításokról a külön jogszabály alapján meghatározott számviteli politikában rögzített, az átcsoportosítás lehetőségét kizáró elszámolási rendnek megfelelően.

(7) A nyilvántartást vonali szinten és úgy kell vezetni, hogy a (6) bekezdés szerinti egyes tételek érintett tevékenységhez való hozzárendelésének módszere egyértelmű legyen. A szolgáltatónak az elkülönített elszámolást a közszolgáltatási szerződés lejártát követően az adózás rendjére vonatkozó jogszabályokban előírt határidőig meg kell őriznie.”

8. §

A törvény a következő új 18. §-sal egészül ki:

„18. § Ez a törvény a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint a 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács 1370/2007/EK rendelete végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.”

9. §

(1) Ez a törvény 2009. december 3-án lép hatályba és 1-8. §-ai, valamint 9. §-ának (2) bekezdése a hatálybalépését követő napon veszti hatályukat.

(2) A törvény 9. § (6) bekezdésében szereplő „10. § (5) bekezdésében” szövegrész helyébe a „10. § (4) bekezdésében” szövegrész lép.

(3) A pályáztatásra és a közszolgáltatási szerződés tartalmára vonatkozó szabályokat csak e törvény hatályba lépését követően indult ügyekben vagy eljárásokban kell alkalmazni. Az e törvény hatályba lépésekor már érvényes közszolgáltatási szerződések esetleges módosítása során e törvény és az 1370/2007/EK rendelet rendelkezéseit figyelembe kell venni.

(4) Ez a törvény 2019. december 3-án veszti hatályát.

(5) Ez a törvény a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1170/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlament és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Jelen törvényjavaslat célja az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról szóló 2004. évi XXXIII. törvény módosítása, amelyet az alábbi szempontok indokolnak:

A vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és a Tanács 1370/2007/EK rendelete (2007. október 23.) (a továbbiakban: Közszolgáltatási Rendelet) 2009. december 3-án lép hatályba.

A Közszolgáltatási Rendelet a hatályba lépéstől kezdődően a tagállamokban közvetlenül hatályos, ugyanakkor a tagállami jogalkotónak biztosítania kell, hogy a hatálybalépésig megszűlessenek azok a nemzeti jogszabályok, amelyek a közösségi rendelet rendelkezéseinek érdemi érvényesüléséhez szükségesek, illetve amelyek a közösségi rendelet és a nemzeti jog összhangját teremtik meg. A Közszolgáltatási Rendelet érdemi alkalmazhatóságához több esetben a nemzeti jogba foglalt részletszabályokra van szükség.

Az autóbusszal végzett és a vasúti közszolgáltatás tekintetében hasonló szabályozás kialakítása a cél az alágazat-semlegesség érvényesítése érdekében.

A Közszolgáltatási Rendelet a vasúti, közúti és belvízi közlekedési közszolgáltatás fogalmában benne rejlő kötelezettségek terén a tagállamok tevékenységéről szóló 1191/69/EGK rendelet szabályozását váltja fel.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A törvényjavaslat rendelkezik a törvény és az 1370/2007/EK rendelet alkalmazási területéről, együttes alkalmazásának feltételeiről.

A 2. §-hoz

A törvényjavaslat az 1370/2007/EK rendelet alkalmazhatóságának érdekében pontosítja a belső szolgáltató fogalmi meghatározását. Ezen túlmenően a szabályozás megvalósítja a belső szolgáltató létrehozásának szabályai és a Polgári Törvénykönyv 685/B. §-ában foglalt rendelkezések összhangját, amikor a többségi tulajdonnal rendelkező önkormányzat számára is lehetővé teszi egy gazdasági társaság belső szolgáltatóként való működtetését. Ezzel lehetővé válik a belső szolgáltató jogintézményének zavartalan használata a hazai viszonyok között.

A 3. §-hoz

A törvényjavaslat rendelkezik az 1370/2007/EK rendeletben előírt éves és egyéb jelentéstételi kötelezettséget teljesítő illetékes hatóságok megnevezéséről, valamint a teljesítés módjáról.

A 4. §-hoz

A törvényjavaslat rendelkezik a közszolgáltatási szerződések elnyerésére kiírásra kerülő pályázati felhívások meghirdetésének módjáról, helyéről és tartalmáról, hogy a pályázni szándékozók egyértelmű és félreérthetetlen információkkal rendelkezzenek ezekről a körülményekről. Mindez a tisztességes és átlátható pályáztatás előfeltétele.

A 1370/2007/EK rendelet előírja a közszolgáltatási szerződések megkötésére kiírt pályázat eredménye megtámadása lehetőségének biztosítását. Az itt megjelenő rendelkezés meghatározza, hogy erre a hazai jogi környezetben milyen eszköz felhasználásával kerülhet sor.

Az 5. §-hoz

A törvényjavaslat pontosítja azokat a rendelkezéseket, amelyek a szolgáltatóknak az általánostól eltérő módon, közvetlen megbízással történő kiválasztásának eseteire vonatkoznak. Ennek keretében a szabályozás az 1370/2007/EK rendelet rendelkezéseinek alkalmazhatósága biztosításának megfelelően módosulnak. Ezen túlmenően rendelkezik a törvényjavaslat az 1370/2007/EK rendeletben előírt jogorvoslati lehetőség gyakorlásának szabályairól.

A 6. §-hoz

A törvényjavaslat a közszolgáltatási szerződések érvényességi idejére és esetleges meghosszabbításának feltételeire vonatkozó rendelkezéseket az 1370/2007/EK rendelet előírásai alkalmazása biztosításának megfelelően módosítja, valamint egyértelművé teszi, hogy a szolgáltatási koncesszióknak minősülő közszolgáltatási szerződést a törvény pályázatra vonatkozó szabályai szerint kell megkötni.

A törvényjavaslat kiegészíti a törvényt az 1370/2007/EK rendeletnek a munkavállalókra, illetve azok szerződéses jogaira vonatkozó rendelkezései érvényesülését biztosító szabályokkal.

A 7. §-hoz

A törvény jelenleg hatályos rendelkezései nem felelnek meg a 1370/2007/EK rendeletben rögzített közszolgáltatási kötelezettségre vonatkozó szabályoknak, ezért a hazai rendelkezéseket olyan módon kell módosítani, hogy azok alapján a 1370/2007/EK rendelet rendelkezései alkalmazhatóak legyenek.

A törvényjavaslat szabályai már figyelembe veszik a 1370/2007/EK rendelet, valamint a tárgykörben döntő jelentőségű, az Európai Közösségek Bíróságának C-280/00 számú, az Altmark Trans GmbH ügyben 2003. július 24-én hozott ítéletében (a továbbiakban ítélet) foglalt feltételeket. Ezen egymásra épülő szabályok határozzák meg, hogy a szolgáltatóknak nyújtott támogatások mely esetben nem minősülnek tiltott állami támogatásnak és hogy a támogatás folyósítása nem eredményezheti a szolgáltató túlfinanszírozását. Az 1370/2007/EK rendelet és az ítélet által alkalmazott ésszerű nyereség mértéke a hazai költségvetési gyakorlat szerint 1-5% között alakul, a társaság gazdálkodási eredményességétől függően. A fentiek, valamint az állami pénzek és támogatások folyósításának átláthatóságával kapcsolatos elvárások alapján és figyelembe vételével került meghatározásra a

szolgáltatónak fizetendő pénzügyi ellentételezés mértéke, annak számításának szabályai és az ahhoz kapcsolódó nyilvántartási szabályok. A benchmark szolgáltatók kiválasztásához szükséges, a Gazdasági Versenyhivatal által szükségesnek ítélt monitoring rendszer kialakítása már folyamatban van.

A 8. §-hoz

A törvényjavaslat rendelkezik a megfelelésre vonatkozó klauzula törvényben való elhelyezéséről.

A 9. §-hoz

A törvényjavaslat ezen túlmenően tartalmazza a hatályukat veszítő és módosító rendelkezéseket. A módosító rendelkezések hatályban tartását az e törvény és a 1370/2007/EK rendelet 2009. december 3-én bekövetkező hatályba lépéséig még megköthető közszolgáltatási szerződések és azok esetleges módosításainak a hatályos rendelkezéseknek megfelelő kezelésének biztosítása indokolja. Végül a tervezet tartalmazza a jogharmonizációs záradékot is.